

dem. Forholdene er saa vanskelige, at der maa noget mere til. Vi har jo set ikke blot i København, men ogsaa omkring i Provinserne og paa Landet, at der er vakt en Opmærksomhed for alt, hvad der hedder Byggeri, som har givet sig Udslag i Støtte dertil paa forskellig Maade, fordi Kommunalbestyrelser og Sogneraad har set, at Bolignøden ogsaa trængte ind til dem, saaledes at det blev nødvendigt for dem at støtte Byggeriet. Man vil sikkert meget hurtigt komme til at optage andre Love, som i Øjeblikket er udløbet, til Fornylse, for at man i den Udstrækning, som denne Lovgivning tilsigter, kan komme de paagældende til Hjælp til Fremskaffelse af de Boliger, der er saa haardt Brug for. Jeg tænker her særlig paa Loven af 31. Marts 1917, som stillede 5 Mill. Kr. til Finansministeriets Disposition til billige Laan til Byggeforeninger og Kommuner, som vilde sætte Boligbyggeri i Gang. Desuden tillod denne Lov at yde Skatte- og Rentelettelser til de paagældende, som vilde bygge. Denne Lov er imidlertid udløbet, og det vilde være højst ønskeligt, om der kunde fremkomme Forslag til en ny Lov, som maaske i endnu højere Grad end den gamle kunde tage Sigte paa Fremskaffelsen af Boliger. Senere er der opstaaet endnu stærkere Trang til Boliger, og det er blevet betydelig dyrere at fremskaffe dem, saa der vil være Anledning til, at man hurtigst muligt optager denne Lovgivning igen. Da Trangen til Arbejde meldte sig stærkere, blev der efter Loven af 5. Februar 1918 stillet et betydeligt større Beløb til Raadighed, væsentligst for at afhjælpe den stadig stigende Arbejdsløshed, men dog ogsaa af Hensyn til Afhjælpning af Bolignøden, idet man for at fremskaffe Arbejde ønskede at sætte Statsboligbyggeriet i Gang, hvorved man afhjælp til Onder, baade Arbejdsløsheden og Bolignøden. Den Lov havde imidlertid en Svaghed, idet nemlig dens Gyldighed udløb den 1. Maj 1918, for saa vidt Andragender ikke var indkommet og Arbejder paabegyndte forinden dette Tidspunkt. Formaålet med at begrænse Lovens Varighed var at paaskynde Arbejdernes Igangsættelse for saa hurtigt som muligt at afhjælpe Arbejdsløsheden. Det er i højeste Grad paakrævet, at ogsaa denne Lov snarest muligt fornys under en eller anden Form.

Det foreliggende Lovforslag har mange Forgængere. Allerede i 1887 beskæftigede Lovgivningsmagten sig med et Lovforslag om billige Laan til Byggeforeninger, og

siden da er der vedtaget mange Love, som har gjort meget stor Gavn. Den Udvikling, som er foregaaet siden, har imidlertid haft visse Svagheder, og disse kan kun afhjælpes ved, at Lovgivningsmagten stiller visse Betingelser overfor de Byggeforeninger og Byggeselskaber, som ønsker billige Laan af Staten. Der maa stilles to Betingelser. Først og fremmest maa Spekulation af enhver Art være udelukket. Der er ingen Mening i, at Staten eller Samfundet som saadant skal hjælpe nogle enkelte til en billig Bolig, naar denne Bolig paa et vist senere Tidspunkt kan overgaa til den almindelige Spekulation. I Bestemmelserne for Boligkommissionen, hvis Arbejde forhaabentlig nu kan genoptages, hed det netop, at den skulde søge at udarbejde Forslag om det fremtidige Byggeri, og i et saadant Forslag vilde der jo afgjort være kommet et Afsnit om dette Spørgsmaal: Under hvilke Forhold skal Statens eller Samfundets Midler anvendes til Byggeri? Dette Arbejde blev imidlertid brat afbrudt, men den Velvillie, der blev vist overfor det Lovforslag, som vi nys behandlede, har givet mig det Indtryk, at Boligkommissionens samfundsnyttige Arbejde hurtigt vil kunne genoptages. Netop fordi man ikke tidligere har beskæftiget sig med disse Forhold, har man ikke en nøjagtig Statistik over, hvor mange af de Byggeforeninger, som i sin Tid er blevet hjulpet frem ved billige Statslaan, der fremdeles virker med det oprindelige Formaal for Øje, og hvor mange der er gaaet over i den almindelige private Spekulation. Maaske vil den højterede Finansminister sige til mig, at Byggeforeningerne ikke kan faa Laan, uden at deres Love er indrettede saaledes, at Overskuddet ingen Sinde kan anvendes til andet end til Foreningens fremtidige Formaal. Jeg skal deroverfor sige, at en stor Del af de Byggeforeninger, som har faaet Laan, er gaaet over i den private Spekulation. Det er gaaet for sig paa den Maade, at naar de paagældende Bygningers Værdi grundet paa Privatspekulationen var steget saa stærkt, at det kunde betale sig at indløse den resterende Del af Statslaanet, optog man almindelige Laan i Kredit- og Hypotekforeninger, saa var disse Ejendomme fri, og man kunde lade dem gaa ind i den almindelige Spekulation. Der maa altsaa indsættes en Bestemmelse om, at Ejendommene ikke, selv om Statslaanet er afdraget, maa gaa over til den private Spekulation, da Samfundet i sin Tid har hjulpet de paagældende til at faa disse Ejendomme, som jo gerne